

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประเมินความเต็มใจยอมรับความเสียหายจากการทำนาเกลือ
 ในอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ชื่อและนามสกุล นางสาวปาริชาติ สุวรรณเวียง

วิชาเอก เศรษฐศาสตร์

สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ พันธิวิศิษฎ์
 2. รองศาสตราจารย์อรรถมนต์คณา เข้มนวน

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2559

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ศักดิ์ ธนวิบูลย์ชัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ พันธิวิศิษฎ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อรรถมนต์คณา เข้มนวน)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การประเมินความเต็มใจยอมรับความเสียหายจากการทำนาเกลือในอำเภอบ้านม่วง
จังหวัดสกลนคร

ผู้วิจัย นางสาวปาริชาติ สุวรรณเวียง **รหัสนักศึกษา** 2546000890 **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ พันธิวิศิษฐ์ (2) รองศาสตราจารย์ อรรถชัยคณา
เขื่อนนวล **ปีการศึกษา** 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบจากการทำนาเกลือสินเธาว์ 2) ประเมินความเต็มใจยอมรับความเสียหายจากการทำนาเกลือสินเธาว์ และ 3) ศึกษาปัจจัยกำหนดความเต็มใจยอมรับการชดเชยความเสียหายจากการทำนาเกลือสินเธาว์ในอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

การศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่อาศัยอยู่ในอำเภอบ้านม่วงโดยการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า ใช้เครื่องมือแบบสอบถามในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา การประเมินมูลค่าความเสียหายด้วยวิธีการสมมติเหตุการณ์ให้ประเมินค่า และสมการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลกระทบ คือ เกิดหลุมยุบมากกว่า 10 หลุมในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกับที่อยู่อาศัย มีการปนเปื้อนของน้ำเค็มลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ และมีการขยายพื้นที่ทำนาเกลือที่มากเกินไปโดยปัญหาทั้งหมดเนื่องมาจากผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตประกอบกิจการอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ชัดเจนในการกำกับดูแล และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีไม่เพียงพอ 2) มูลค่าความเสียหายที่ประชาชนได้รับในพื้นที่การทำนาเกลือเท่ากับ 121,850,859.79 บาท และ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าความเต็มใจยอมรับความเสียหายจากการทำนาเกลือ คือจำนวนปีที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ระยะห่างระหว่างสถานที่ทำนาเกลือกับที่ตั้งครัวเรือน และระดับความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งสามารถพยากรณ์มูลค่าความเต็มใจยอมรับความเสียหายจากการทำนาเกลือได้ร้อยละ 54.80

คำสำคัญ การประเมินมูลค่าความเสียหาย ผลกระทบจากการทำนาเกลือสินเธาว์ อำเภอบ้านม่วง

Thesis title: The Assessment of Willingness to Accept the Damages of Salt Farming
in Ban Muang District, Sakon Nakhon Province

Researcher: Miss Parichat Suwanwieng; **ID:** 2546000890; **Degree:** Master of Economics;

Thesis advisors: (1) Dr. Sombat Pantavisid, Associate Professor; (2) Akkana Yamnual,
Associate Professor; **Academic year:** 2015

Abstract

The objectives of this research are (1) to study the effect of rock salt farming; (2) to estimate the willingness to accept the damages on rock salt farming and (3) to study the factors formulating the willingness to accept the compensation caused by salt rock farming in Ban Muang district, Sakon Nakhon province.

The research samples were the populations who lived in Ban Muang district. The data obtained by quota selection, collected by mean of using a copy of questionnaire, and were analyzed by using descriptive statistics. The Contingent Valuation Method (CVM) and multiple regression analysis were used for damage evaluation .

The research results were found that 1) the impacts; there were more than 10 sinkholes had occurred in the surrounding residences; the natural water source contamination ; and the over expansion of rock salt farming areas because of being not practicing as the regulations that local authority officers assigned, the unclearness of controlling, and the insufficiency of the officials. 2) The loss value that the local people affected on rock salt farming were 121,850,859.79 baths. 3) The factors affecting the willingness to accept the compensation on rock salt farming were; the periods of living in the area; the distances between the salt farms and the residences; and the awareness level of natural and environmental problems that could predict the willingness to accept the damage caused by rock salt farming were up to 54.80 percent.

Keywords: The Economic Value of Damages, Salt Farming, Ban Muang District

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ พันธุวิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ อรรถยศนา เข้มนวล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำ และติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

ปาริชาติ สุวรรณเวียง

สิงหาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการวัดมูลค่าสิ่งแวดล้อม.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลประโยชน์และต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม.....	19
หลักและวิธีการแก้ปัญหาลผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม.....	21
บริบทการผลิตเกลือสินเธาว์ในพื้นที่จังหวัดสกลนคร.....	27
การตรวจสอบสภาพพื้นที่ผลิตเกลือสินเธาว์.....	27
การติดตามผลกระทบสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ผลิตเกลือสินเธาว์.....	32
การติดตามปัญหาแผ่นดินทรุดตัวในพื้นที่ผลิตเกลือสินเธาว์.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	60
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์กระทบจากการทำนาเกลือสินเธาว์ที่มีต่อประชาชนใน เขตพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร.....	64
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประเมินความเต็มใจยอมรับความเสียหาย จากการทำนาเกลือของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร.....	67
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดมูลค่าความเต็มใจยอมรับการชดเชย จากการทำนาเกลือสินเธาว์ของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	68
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก.....	87
ก ภาพประกอบ.....	88
ข แบบสัมภาษณ์.....	91
ประวัติผู้วิจัย.....	97

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ตารางการผลิตเกลือสินเธาว์ในจังหวัดสกลนคร	1
ตารางที่ 2.1 มูลค่าของทรัพยากรและมูลค่าการฟื้นฟู สำหรับกรณี A และ B.....	19
ตารางที่ 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินมูลค่าทางสิ่งแวดล้อม.....	43
ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	60
ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสียหายแรกเริ่มที่หน่วยงานรับผิดชอบ และมูลค่าต่ำที่สุดที่ประชาชนจะไม่ยอมรับค่าชดเชย.....	67
ตารางที่ 4.3 สัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนดิบและสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานของปัจจัย ที่มีผลต่อมูลค่าความเต็มใจยอมรับการชดเชยจากผลกระทบที่ได้รับจากการ ทำนาเกลือสินเธาว์.....	69
ตารางที่ 4.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และอำนาจการทำนายของตัวแปรอิสระ ต่อตัวแปรตาม	70
ตารางที่ 4.5 การแจกแจงรายละเอียดมูลค่าความเต็มใจยอมรับความเสียหายจากการ ทำนาเกลือ ตามตัวแปรอิสระ (ที่มีนัยสำคัญ)	71

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ภาพที่ 1.2 แผนที่ขอบเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร.....	5
ภาพที่ 2.1 การบริโภคเมื่อมีผลกระทบภายนอกเชิงลบ.....	8
ภาพที่ 2.2 องค์ประกอบมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	10
ภาพที่ 2.3 สถานที่การผลิตเกลือสินเธาว์ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยวิธีการต้ม.....	28
ภาพที่ 2.4 วิธีการต้มเกลือและการเก็บเกลือเพื่อจำหน่าย.....	28
ภาพที่ 2.5 สถานที่การผลิตเกลือสินเธาว์ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยวิธีการตาก.....	29
ภาพที่ 2.6 การเก็บเกลือโดยไม่มีโรงเก็บที่ถูกต้องตามกฎหมายกำหนด.....	30
ภาพที่ 2.7 การบรรจุเกลือใส่ถุงปุ๋ยเพื่อลำเลียงขึ้นมาเก็บไว้ที่โรงเก็บเกลือ.....	30
ภาพที่ 2.8 สภาพโดยทั่วไปในการทำนาเกลือสินเธาว์และบริเวณใกล้เคียงที่ได้รับ ผลกระทบ.....	31
ภาพที่ 2.9 สภาพโดยทั่วไปในการทำนาเกลือสินเธาว์และมีการปล่อยน้ำเกลือที่ไม่ต้องการ สู่ลำห้วย.....	31